

## Ý NGHĨA CHỮ “PHẬT”

- Trong câu “Namo Tassa Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa” -

Chùa Siêu Lý - Thứ Tư, 22/05/2024 (Rằm Tháng Tư Âm Lịch)

Sư Giác Nguyên giảng

Lý Ngọc Nga ghi chép bài giảng

Tử Du ghi chép phần chữ Pāli

Ở ngoài Huế có một Ôn. “Ôn” tức là “Hòa Thượng”. Ở trong chùa, “Ôn” nghĩa là “Hòa Thượng”. Ở ngoài đời, “Ôn” có nghĩa là “Ông Nội”. Ngoài Huế có một Ôn rất là nổi tiếng. Hòa Thượng có một thói quen cũng lạ. Khi mà Phật Tử vào gặp Ngài đó – gặp Hòa Thượng, họ chấp tay nói là “Mô Phật”, Hòa Thượng nói lại là “Phật Mô”. Câu đó rất là sâu. Tôi biết tôi nói đây ai cũng cười hết, cười mà không hiểu khí gì hết. “Mô Phật” thì cái đó là “Phật Mô”. Phật ở đâu? Là bởi vì mình niệm Phật nhưng mà có một chuyện mình niệm chỉ réo tên thôi. Chứ còn nếu mà ai đó hỏi mình về Phật thì mình trả lời ầm ớ. Cho nên khi mà gặp Ngài Hòa Thượng, mình nói: “Mô Phật”, thì Ngài hỏi: “Phật Mô? Phật ở đâu? Phật là gì?”.

Chúng tôi cũng cần nhắc, không biết nói gì cho bà con vào đêm Khánh Đản ở chùa mình chiều nay, nhiều lắm, mình nhiều chuyện để nói với nhau, nhưng mà nhân Lễ Quy Y của các Phật Tử, mình tạm gọi là Tăng Tòng. Tăng Tòng tức là mới theo thôi, còn theo được bao lâu thì chưa biết. Thì chúng tôi muốn gửi tới các vị một chút chia sẻ về điều mà tất cả Phật tử đây ai cũng biết. Các vị có thấy lạ không? Ai cũng biết thì chúng tôi chia sẻ cái gì? Dạ thưa, ai cũng biết mà biết chưa tới, thì bữa nay thông qua bài nói chuyện này, chúng ta chia sẻ với nhau về chỗ chưa tới đó.

Tại sao mà tôi bắt đầu bài giảng bằng câu chuyện về Ngài Hòa Thượng? Nghe người ta nói: “Mô Phật” thì Ngài hỏi: “Phật Mô”. Là bởi vì Ngài muốn nhắc cho chúng ta biết một chuyện: Lạy Phật, thờ Phật, tuyên xưng Phật hiệu, mà không hiểu gì về Phật hết đó là việc rất là đáng tiếc. Tôi xin thưa với bà con một chuyện, cái này mình nói nhỏ nhỏ thôi, đừng nói với ai, ai hỏi mới nói. Nó có một cái khác biệt rất là lớn giữa một người niệm Phật mà không biết gì về Đức Phật, không biết gì hết [thì] công đức rất là nhỏ so với người mà niệm Phật [mà] hiểu được cái tinh thần trong lời dạy của Đức Phật. Dĩ nhiên tùy vào sức của mỗi người mà chúng ta hiểu về Phật không có giống nhau. Ít nhất về một cách căn bản, chúng ta cũng hiểu vì đâu mà chúng ta là Phật tử, chúng ta lạy Phật là lạy cái gì. *Lạy Phật là lạy cái gì?* Giống như tôi nói rất là nhiều lần, chữ Hiếu ai cũng biết hết, nhưng mà cái kỷ niệm ân tình của mình với Mẹ, với Cha, ở mỗi người mỗi khác. Cho nên cái Hiếu ở mỗi người mỗi khác, có người thì chăm lo về đời sống vật chất cho Cha Mẹ, nhu cầu vật chất cho Cha Mẹ, nhưng có

người thì chăm lo về đời sống tâm linh cho Cha Mẹ, có người thì chăm lo về đời sống tình cảm cho Cha Mẹ, có người Bố Mẹ mất rồi mà vẫn thương tiếc khôn nguôi, có người Bố Mẹ mất rồi sau 49 ngày coi như phủ tay quên sạch. Là vì sao vậy? Là vì những hồi ức, những kỷ niệm, của chúng ta về Cha Mẹ ít quá, ít lắm, thậm chí có người khi Bố Mẹ còn sống đã dành tâm bỏ mặc hoặc là đem đi bỏ nhà già. Chuyện đó nhiều lắm. Thì hôm nay không phải là ngày "Rằm tháng Bảy" mà là ngày "Rằm tháng Tư", cho nên tôi không nói gì về chữ Hiếu, tôi mới nói về chữ **Phật** thôi. Đêm nay tôi chỉ nói về một chữ **Phật** thôi. Bà con đừng có nghĩ là một chữ đó đâu có Phật Pháp. Dạ không, một chữ Phật là gom hết toàn bộ lời Phật. Gom hết toàn bộ lời Phật trong đó.

Phật tử Nam Truyền thì 90% đều thuộc câu gọi là:

***"Namo Tassa Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa"***  
***"Con xin kính lễ Đức Thế Tôn Bạc A La Hán Đấng Chánh Đẳng Giác"***

Mình đọc rất là thường. Cứ lễ là đọc, cứ trước bàn Phật là đọc, và mình cứ nghĩ rằng là cái bài, cái câu dịch "*Kính Lễ Thế Tôn Bạc A La Hán Chánh Đẳng Giác*" là xong. Xin thưa, cái đó mới là cái vỏ ngữ âm thôi, mới là cái lớp vỏ ngữ âm thôi. Chứ còn cái ý nghĩa tinh tường phía sau đó đó thì tôi e rằng 90% Phật tử không biết. Đêm nay tôi sẽ nói về chuyện đó. Các vị còn nhớ hồi nãy trong Lễ Quy Y tôi có nhắc lại cho các vị nghe một chi tiết nhỏ thôi, tức là Thế Tôn Đản Sinh - Thành Đạo - Niết Bàn cùng chung một ngày. Nói như vậy có nghĩa là Phật Lịch được kể từ cái ngày mà Thế Tôn viên tịch. Thì ngược dòng thời gian là 45 năm trước đó, đúng 45 năm không sai một ngày, thì cũng vào ngày Rằm tháng Tư, Ngài thành đạo dưới gốc bồ đề, và từ đó ra đi 9 tháng, đến Rằm tháng Giêng" thì lần đầu tiên thế gian biết đến cái gọi là đoàn thể, tăng chúng, và đầy đủ Tam Bảo. Lần họp mặt đó giữa Thầy và Trò gồm Đức Thế Tôn và 1250 vị Tỷ Kheo không mời, không triệu mời mà tự dung tìm về lễ Phật. Và ở trong lần họp mặt đó, Đức Phật đã nói về cái gọi là ***cương lĩnh giáo pháp***. Gọi là cương lĩnh [vì] có nghĩa rằng đây là cái nội dung căn bản để 45 năm sau đó Ngài liên tục đào sâu và nói rộng về nội dung đó thôi. Và cái nội dung đó gồm có tất cả là chín câu kệ. Thí dụ như là:

"Không làm các điều ác,  
Thực hiện các hạnh lành,  
Giữ gìn tâm trong sạch,  
Kham Nhẫn là hạnh tu đệ nhất,  
Niết Bàn là cứu cánh đệ nhất,  
Sa Môn không hại ai,  
Thường thu thúc lục căn,  
Ăn uống có chừng mực,

Sống nơi yên tĩnh, xa vắng,  
Ít ngũ nghỉ, không an dưỡng nhiều".

Đó là nội dung bài kệ dài như vậy đó. Nhưng mà theo thời gian cũng vì phương tiện thôi, dần dần bài Kệ mà dài sọc này nè, thì gom lại còn có ba câu đầu tiên thôi. Đó là:

"Không làm các điều ác,  
Thực hiện các việc lành,  
Giữ tâm trong sạch"

Ba câu này nè, được xem là nội dung căn bản của đạo Phật. Tuy nhiên một người mà thông suốt Tam Tạng họ hiểu ba câu này khác mình. Ở đây mình nghe nói là: "Không làm các điều ác", chữ "Ác" mình hiểu nó nghèo lắm. Không làm các điều ác thì tùy người, có người hiểu không làm các điều ác là không có đâm cha, chém chú, đốt nhà, cướp của, giết người, tức là mấy cái chuyện mà xã hội lên án, pháp luật sờ gáy, có người thì chữ ác là hiểu sâu hơn: có nghĩa là không có làm, không có nói, cái gì mà làm cho người khác đau lòng, làm cho người khác đổ máu và rơi lệ. Và hiểu sâu hơn nữa, không làm các điều ác là không có làm ác, không nói ác đã đành mà cũng không có nghĩ ác. Nhưng nghĩ ác là sao? Là suy nghĩ bằng Tham, Sân, Si. Mà như vậy đủ chưa? Chưa. Ác ở đây bao gồm luôn cái *ý niệm cầu sinh tử*. Thí dụ, như ở một cấp độ thấp thì Tham, Sân, Si đương nhiên bị xem là tội lỗi, là điều ác, điều xấu, nhưng ở cấp độ cao hơn thì làm công đức mà còn cầu quả Nhân – Thiên, mong đời sau sinh ra được ăn ngon, mặc đẹp, quyền lực, giàu sang, tình yêu và tiếng tăm, cái này cũng được gọi là điều bất thiện. Nhớ nha. Còn cầu quả Sinh Tử, dầu là về các cõi Phạm Thiên ly dục, thì cái đó đều cũng được xem là *ác trong cái thiện*. Nhớ nha. Có những cái ác trong ác, những cái ác trong thiện.

Rồi thực hiện các hạnh lành cũng vậy. Chữ "lành" ở đây nó có nhiều nghĩa, nhưng nó nhiều cái lớp nghĩa, ở cái nghĩa căn bản, lành ở đây là mình bố thí, trì giới. Còn có lòng cầu sanh tử thì chưa được thanh tịnh triệt để. Đấy. Thì cả ba cái, "Không làm ác", "Thực hiện hạnh lành" và "Giữ ý trong sạch" phải được hiểu theo ba cái cấp như vậy. Nhá. Rồi.

Trước khi đi vào nội dung bài giảng đêm nay tôi phải điểm sơ *nội dung nền*. Sau mùa Covid ở đây ai nghe nói chữ "Nền" cũng hiểu rồi, hả? Hiểu chữ "Nền". Trước đây chữ "Nền" chỉ có mấy ông thợ hồ mới hiểu thôi. Còn bây giờ ở đây mà sau mùa Covid thì tất cả bà con nghe chữ "Nền" là hiểu hết. Rồi.

Bây giờ tôi quay lại bài Kinh "Namo Tassa". Kể từ hôm nay, mỗi lần lạy Phật làm ơn nhớ giùm mấy điều thế này. Mấy điều tôi nói hoài tôi mang nhục luôn á, nhưng mà không nói không được. Cái lạy đầu tiên:

*Một là, con lạy Thế Tôn vì Thế Tôn dầu không cho con điều con thích, nhưng mà có thể dạy cho con không thích cái gì.*

*Lạy thứ hai, con lạy Thế Tôn vì Thế Tôn tuy không giúp cho con thoát chết, đã có thân thì phải chết, nhưng mà Thế Tôn dạy cho con không sợ chết.*

*Lạy thứ ba, Thế Tôn không thể nắm tay con dắt con đi khắp các vũ trụ nhưng mà Thế Tôn có thể dạy con thấy đi đâu cũng vậy thôi.*

Lạy Phật là phải lạy như vậy đó, thì mới là lạy Phật. Còn đấng này, lạy cái lạy thứ nhất "Gia đạo bình yên", lạy thứ hai là "Tình duyên như ý", lạy kiểu đó lạy tào lao.

Bây giờ bắt đầu vô nội dung bài Kinh nè.

### **Thứ nhất, Namo Tassa Bhagavato – Con xin Kính Lễ Thế Tôn.**

Chữ "Bhagavato" đây nghĩa rất là sâu. Tôi dịch trước rồi bắt đầu tôi giảng sau. Câu đó phải dịch thế này.

*Namo Tassa Bhagavato – Con xin kính lễ Thế Tôn là Bạc Thành Tựu tất cả điều tốt lành.*

Có nghĩa là sao? Tất cả những Nhân Lành thì Ngài đã có đủ hết, không thiếu một cái gì hết. Đức Khổng Tử có một lần nói thế này: So với Thất Thập Nhị Hiền, 72 đệ tử lớn, thì ta có chỗ không sánh bằng các học trò. Ta có điểm thua Nhan Hồi, ta có điểm thua Tử Lộ, ta có điểm thua các học trò khác trong nhóm Thất Thập Nhị Hiền. Nhưng mà Thế Tôn thì không. Mình đọc Kinh, đọc Sử Phật, mình thấy Ngài Xá Lợi Phất (Đệ Nhất Trí Tuệ), Ngài Mục Kiền Liên (Đệ Nhất Thần Thông), Ngài Ca Diếp (Đệ Nhất Đầu Đà), Ngài A Nan (Đệ Nhất Đa Văn), v.v. Ngài Ca Diếp (Đệ Nhất Đầu Đà) tượng trưng Ngài là biểu tượng cho Giới Học, *ngọn cờ của Giới Học*. Ngài Mục Kiền Liên (Đệ Nhất Thần Thông) biểu tượng cho Định Học. Ngài Xá lợi Phất (Đệ Nhất Trí Tuệ) biểu tượng cho Tuệ Học. Tuy nhiên tất cả trí tuệ, thần thông, giới hạnh, đa văn, thiên nhãn, kể cả phước lộc của Ngài Sivali – Đệ nhất Thần tài của Phật Giáo – Đệ Nhất Tài Lộc của Phật Giáo chỉ là một mảnh vụn rất nhỏ so với Thế Tôn. Yeah. Phật tử bây giờ cứ nghe giảng Ngài Sivali là (Đệ Nhất Tài Lộc) bèn thờ tượng để cầu giàu. Tôi nói thiệt, thờ Ngài chắc ăn hơn. Bởi vì cái phước lộc của Ngài là: Nếu mà nói về lộc thì không ai bằng Ngài hết. Bây giờ tôi nói chuyện các vị nghe các vị thấy nè, lộc như Ngài Sivali còn về làm học trò của Ngài, trí như Ngài Xá Lợi Phất về làm học trò của Ngài, cho nên đức Khổng Tử làm thầy của Thất Thập Nhị Hiền, 72 vị cao đồ,

nhưng mà so ra từng mặt thì Khổng Tử có điểm thua từng người học trò của mình. Riêng Thế Tôn thì không. Trong vô lượng kiếp không có một hạnh lành nào mà Ngài không có làm tới nơi tới chốn. Không có. Và từ chỗ không thiếu một hạnh lành nào, và hạnh lành nào Ngài cũng thực hiện bằng cả cái mạng của Ngài. Ví dụ như Ngài sẵn sàng vì *Giới Luật* dám chết, sẵn sàng vì chuyện *Thính Pháp Cầu Đạo* mà dám chết, sẵn sàng vì chuyện *Bố Thí* mà dám chết, sẵn sàng vì chuyện *Phục Vụ* mà dám chết, sẵn sàng vì chuyện *Giữ Hạnh Chân Thật* dám chết, sẵn sàng vì *Hạnh Xuất Gia* dám chết. Điều này đệ tử không bằng. Và Ngài dám bỏ cái mạng của Ngài ra để Ngài thực hiện tất cả hạnh lành. Thế là khi mà thành Chánh Đẳng Giác rồi thì tất cả các Quả Lành không Quả nào Ngài thiếu và còn lúc nào cũng là top, là đỉnh.

Cho nên "Con xin đánh lễ Đức Thế Tôn" – "Namo Tassa Bhagavato". Con xin đánh lễ Ngài là một người có tất cả các điều tốt lành, từ Nhân Lành cho tới Quả Lành, không có Nhân Lành nào Ngài thiếu, không có Quả Lành nào Ngài thiếu hết. cái đó rất là quan trọng.

### **Thứ hai, Arahato.**

Namo Tassa Bhagavato – Con xin đánh lễ Thế Tôn là Bậc có tất cả các hạnh lành. Bây giờ mình phải chẻ ra: "*Namo Tassa Arahato*". Phải lặp lại lần nữa.

*Namo Tassa Arahato*

*Con xin đánh lễ Ngài là Bậc A La Hán vì Ngài đã bỏ tất cả các điều xấu.*

Kể từ hôm nay phải nhớ nha. "Bhagavato" là có tất cả các hạnh lành. "Arahato" là lìa xa tất cả những điều xấu.

Điều xấu là sao? Xấu ở đây có hai. Xấu là cái gì mà nó thuộc về phiền não (tham sân si, ái mạn, kiến nghi). Xấu là cái gì mà nó đem lại báo ứng không có đẹp, thì đó gọi là xấu. Nhưng mà cái xấu thứ hai là có những cái nó không phải là cái điều phiền não nhưng mà ngó vào nhìn nó không có hay. Đó là những thói quen. Tất cả các vị đệ tử Thỉnh Văn của Thế Tôn, phiền não thì không còn, nhưng mà còn một vài thói quen tập khí – cái tiền khiên tật thì còn. Thí dụ như có vị đắc A La Hán rồi nhưng mà khi nói chuyện hay nói bằng cái chữ nặng nề: "Cái thằng khỉ kia", "Thằng khỉ kia đứng đó". Đứng đó, biết ai? Biết "Thằng khỉ" là ai không? Là một vị Tỳ Kheo. "Thằng khỉ đó, khỉ đó", thói quen, hoặc là "Cái thằng cha đó" [mà] đắc A La Hán rồi. Có vị có một thói quen rất là lạ, thấy ai làm gì cũng hỏi, đang ngồi ở đây mà thấy người ta xách cây chổi đi ngang hỏi: "Làm gì á?". "Dạ quét chùa". Lát sau thấy người ta xách cây chổi đi ngang hỏi: "Làm cái gì đó?". Hỏi chừng nào mà cái người cầm chổi mà nó nổi điên lên thôi. Lạ vậy đó. Rồi có vị có cái tật lạ lắm. Tâm thì thanh tịnh như pha lê, mà có cái tật rất là lạ. Cũng không lạ gì. Gặp vũng nước, gặp cái chỗ nào mà bước qua

hơi khó, nhảy luôn, nhảy luôn... Thì tôi đang cân nhắc có nên kể hết bà con nghe cái vụ đó không. Có nên nghe không?

Vị thứ nhất là cái vị mà có thói quen nói chuyện mà nói sốc họng người ta đó, kêu mà kêu thấy ghê lắm, "Khỉ đó, thằng cha đó", thì Chư Tăng phiền lắm, Chư Tăng mới vào bạch Phật nói: "Trời ơi, bạch Ngài, tôn giả Pilindavaccha nói chuyện kỳ quá đi. Mặt thì hiền, đi đứng thì dễ thương, cư xử thì không có chê được, mà cứ mở miệng ra con chịu không thấu". Thì Ngài dạy rằng: "Vị này nhiều kiếp sanh ra trong dòng thượng lưu ăn nói giọng trịch thượng nó quen rồi, trịch thượng quen". Nhưng mà các vị bà con ở đây mà nghe cái này các vị mới sốc. Ngài Pilindavaccha nổi tiếng là nói chuyện thấy ghét. Ngài Thuyết Pháp là nghe sốc lắm. Sốc lắm. Nhưng mà Ngài là Đại Bi thương đời lắm. Ngài mà thứ hai là không ai chủ nhật. Thương đời lắm. Mà Ngài có một biệt hạnh mà các vị nghe rất là rùng mình – "Đệ Nhất Dễ Thương Của Chư Thiên". Tức là không có vị Tăng nào mà Chư Thiên thương quý bằng Ngài hết trơn. Nhân loại thì nghe Ngài nói chuyện thấy ghét lắm, mà Chư Thiên mê Ngài như điên đổ. Tại sao vậy? Là bởi vì trong một kiếp rất gần đây, rất gần và rất gần đây, Ngài là Chuyển Luân Vương, Ngài là một vị Minh Quân Thánh Chúa kêu gọi, sách động, hiệu triệu, khích lệ, mọi người làm điều lành, tu tập công đức. Nhờ lời hiệu triệu, kêu gọi đó rất là nhiều người đã được sinh thiên về trời. Hôm nay khi mà về trời rồi họ mới nghĩ lại nhờ đâu mà ta về đây, họ mới nhớ lại Ngài, rồi họ mới nghĩ thêm, bây giờ Ngài ở đâu. Thấy Ngài là một ông Tăng... Thương quá. Thế là Ngài ở đâu, họ ở đó. Dầu đầu sông hay cuối sông. Thương vậy đó. Đó là Ngài Pilindavaccha.

Vị thứ hai đó là Ngài Mahā-Kaccāyana. Ngài đẹp lắm. Trong Kinh nói Ngài đẹp lắm. Ngài đẹp đến mức mà đàn ông nhìn Ngài còn khởi dục niệm, mặc dù ông đó là cứng chứ không có cong, "Very cứng", "Strong man", "Real man", mà Ngài đẹp. Tại sao đàn ông cứng mà vẫn mê là mê cái này nè. Hàm răng, môi, màu da, bàn tay, giọng nói, vành tai, sống mũi. Nhìn vào chết. Đẹp lắm. Ngài đẹp đến mức rất là nhiều lần khi mà thấy Ngài từ xa đi đến, đi về những làng mạc xa xôi hẻo lánh, Chư Tăng và Phật Tử thấy từ xa, họ nói thể này: "*Tathāgato'ti*" – "Phật về rồi! Phật về rồi!":

Sẵn đây tôi nói luôn Đức Phật của mình Ngài có hai hình thức xuất hiện: Hình thức một gọi là *Buddhavesa*, tức là hình thức của một Đức Phật có hào quang. Hình thức thứ hai là *Bhikkhavesa*, hình thức của một vị Tỳ Kheo hảo tướng. Chứ không phải lúc nào Ngài cũng chói ngời. Nha. Cho nên những người biết Ngài đó thì biết Ngài có hai cái hình thức thể hiện. Cho nên thường khi Ngài không có hào quang, cho nên khi mà nhìn từ xa thì nhiều vị nhìn Ngài Mahā-Kaccāyana [mà] tưởng lầm đó là Đức Phật, là biết đẹp cỡ nào. Thì có một lần Ngài đi bát, thì có ông đó nhìn bàn tay của Ngài, nhìn cái môi của Ngài ổng nói: "Trời ơi, bà xã của mình mà được hai cái này giống Ngài thì tình hình nó đã khá hơn nhiều lắm" – "This will be better". Thì ổng nghĩ bậy như vậy lập tức chuyển đổi nữ giới không cần phải giải phẫu. Lập tức ổng

thành nữ. Mà trong buổi sáng đó trước khi mà ông đi ra đường gặp Ngài, ông là một công tử một vợ hai con. Khi mà ông có cái ý nghĩ phạm thượng như vậy, ông lập tức thành một người con gái, may mắn là có nhan sắc, chứ còn cỡ cái tầm như tôi là chết rồi. Thì khi mà ông phát hiện ra kể từ hôm nay ông đã là “nàng” rồi, ông bèn bỏ xứ ra đi. Mà may mắn có nhan sắc, ở trời xa xứ lạ đó, ông đã về làm dâu xứ lạ và có một đời chồng, rồi cũng có hai đứa con. Năm tháng trôi qua, có một ngày ở nơi bên bến bờ viễn xứ đó, ông gặp lại một người quen cũ, ông hỏi ở đó bây giờ ra sao. Thì người ta kể ông nghe rằng ở đó bây giờ như vậy, như vậy đó. Ông mới hỏi thăm ngay chóc gia đình của ông, thì cái người mà ông gặp ngạc nhiên hỏi: “you là ai mà sao you rành quá vậy?”. Ông nói: “Tui nè. Nhìn kỹ tui nè. Tui là Soreyya. Nguyễn văn Tèo, con của bà Tám bán bánh bò bông”. Thì ông kia ngỡ ngàng. Ông không tin được, không tin được dù đó là sự thật. Ông mới kể lại mấy năm trước ông đã bị như vậy đó. Thì tôi kể câu chuyện này, thì kệt tôi kể vậy thôi, chứ tôi cũng nghi, tôi cũng lằng lằng tôi không có kể mấy câu chuyện kiểu phong thần này, nó làm hỏng đi cái đạo vị cần có của một pháp thoại. Có nhiều bà con không có quen với những câu chuyện đại loại như thế này, thì làm cho bà con bị thất vọng, là tại sao Đạo Phật huyền hoặc quá. Thì tôi xin thưa: Thôi thì xin cứ xem cuộc đời là khúc hát, đoạn nào buồn ta bỏ bớt cho vui. Cái gì không cần thiết thì bỏ, cái gì cần thì giữ lại. Đời cũng vậy thôi. Trong chén cơm còn có cái bỏ, cái nuốt, trong gia đình cũng có cái nuốt, cái bỏ. Thì xá gì trong pháp thoại, một đạo tràng thì có cái bỏ, cái nuốt chứ. Thì ông kia ông nghe như vậy, ông nghe cô này kể hết, ông nói: “Thôi bây giờ tôi hỏi thiệt cô nè? Có muốn trở lại như cũ không? Muốn hoàn hình không? Nếu mà muốn thì về sám hối với Ngài đi. Chứ tôi thấy cái vụ một nách hai con mà thân gái dậm trường tôi ón quá”. Thì bà nói: “Được!”. Thì cổ mới về xin gặp Ngài sám hối, sám hối vừa xong là nó như cũ, và cổ chán quá cổ mới đi xuất gia. Như vậy tổng cộng cổ có mấy đứa con? Bốn. Cái bi kịch, từ đó là bi kịch của đời chàng. Ông đi tu rồi thì mấy ông Sư cứ đi theo hỏi hoài: Trong bốn đứa đó thương cặp nào nhất? Cặp của ông và cặp của vợ ông. (Có hiểu không?) Thì buổi đầu ông cũng nói: “Dĩ nhiên của mình rút ruột đẻ ra mình thương hơn”, nhưng mà hỏi ít ít, hỏi hoài cũng cộc. Ông giận lắm. Thì ông ráng tu hành, một ngày kia đắc A La Hán, cũng có mấy vị khách Tăng xa về nghe đồn vậy tới hỏi, cũng hỏi câu vậy đó: Hỏi trong hai cặp con thương cặp nào? Lúc đó Ngài trả lời: “Tất cả chúng sinh đứa nào cũng vậy, ai đẻ cũng vậy, đứa nào cũng thương đều hết”. Mà thời Đức Phật, thánh nhân nhiều lắm. Ai mà ăn nói có cái giọng hơi vậy đó, hơi phảng phất vậy đó, bị xem là tự xưng hiền thánh. Còn thời này thành phần mà đầu thai từ pháo nó hơi nhiều. Cho nên mình nổ tung bưng, không ai tin mình là xưng thánh, mà thời đó thánh nhiều lắm. Thí dụ như hôm nay các vị về Dubai mà các vị hỏi đủ sống không, mà nó nói “cũng tạm” là mình phải hiểu ngầm nó có khoảng năm chiếc Lamborghini. Còn nó nói là có dư chút đỉnh thì nó có khoảng 8, 9 triệu trong nhà băng. Thời bên Dubai nó giàu vậy đó. Thì thời Đức Phật khi mà ăn nói cái kiểu mà nó trên mây chút là

người ta hiểu mình tự xưng A La Hán. Thì ổng chỉ nói câu rất là nhẹ, ổng nó là ai tôi cũng thương hết. Thì các vị Tỳ Kheo vào thưa với Đức Phật, Soreyya nói chuyện như vậy đó, nói kiểu đó là A La Hán, thì Phật nói: "Đúng, con trai ta là A La Hán". Đó là hai chuyện. Ngài Mahā-Kaccāyana. Chuyện thứ ba đó là Ngài... Tôi đang nói về Ngài Mahā-Kaccāyana. Ngài đẹp trai như vậy mà Ngài có biệt hạnh rất là đặc biệt. Là Ngài có khả năng giải thích mênh mông và rộng rãi, bát ngát, tất cả những câu nói vắn tắt của Đức Phật, của Ngài Xá Lợi Phất, của các vị A La Hán khác. Người ta nói ngắn gọn, tối nghĩa cỡ nào gặp Ngài là Ngài giải thích không còn sót một góc khuất nào hết. Ngài là Đệ Nhất Luận Nghĩa. Cái hạnh nó cũng đặc biệt, mà Ngài có cái thói quen hơi kỳ kỳ, thấy ai làm gì Ngài cũng hỏi, thì bữa đó Ngài đang đi kinh hành ở bên một bìa làng, một ven làng, thì thấy có ông Phật tử đi ngang, ổng đẩy lúa, Ngài hỏi: "Đẩy cái gì đó?". "Dạ con đẩy lúa". Ngài đi tới, đi lui, đi tới, đi lui, lát sau ổng đi ngang, hỏi: "Đẩy cái gì đó?". "Dạ con đẩy lúa". Lát sau ổng đi ngang, ổng đang mệ le lười, mồ hôi mồ kê không. [Ngài] hỏi: "Đẩy cái gì đó?". Ổng nổi điên lên: "Dạ, đẩy phân dê". Ổng vừa nói xong, ổng về nhà ổng đổ ra toàn là phân dê không. Ổng mới hết hồn. Ổng quay lại sám hối. Chuyện mà nó thành phân dê thì nó không có ghê, mà nó ghê ở chỗ ổng sợ tạo khẩu nghiệp bất kính.

Còn vị thứ ba là Ngài Moggallāna, tức là Ngài Mục Kiền Liên. Ngài có thói quen là... thí dụ như Ngài thấy chỗ nào mà bước mắc công, bước hơi dài dài thì Ngài nhảy luôn cho nó gọn. Thì có một ông quan đại thần, quan lớn, ông này bự, ông này bộ trưởng của Vua A Xà Thế, ông này chính là một trong hai vị sứ giả mà được Vua cử đến gặp Thế Tôn trước khi Ngài tịch, hỏi khéo thôi, hỏi khéo là: "Vua muốn chinh phạt một xứ sở mà không biết có nên không?". Thì Đức Phật – Ngài đương nhiên đâu bao giờ Ngài xúi người ta đánh nhau, nhưng mà Ngài cũng không có cản. Bởi vì cản như vậy thì sau này. [Đoạn này bị mất tiếng]. Nếu không kịp thời đến sám hối với Mục Kiền Liên, thì với nghiệp đó sẽ bị làm khỉ trong cái kiếp kế, mà lúc ông này đến không còn gặp Ngài Mục Kiền Liên nữa, tức là Ngài tịch chưa hay là Ngài đi vân du ở đâu, tôi không có thấy rõ. Ổng nói: "Chết rồi!". Thế là ổng cứ nghe Đức Phật dạy rằng là ông quan này sẽ làm khỉ ở chỗ đó, chỗ đó, ổng bèn trồng thật là nhiều xoài để lỡ làm khỉ có chỗ ăn. Bởi cho nên hôm nay tôi thấy đâu mà trồng trái cây nhiều tôi cũng nghi lắm.

Thế Tôn thì không. Thế Tôn triệt đế, tuyệt đối, không có phiền não là đã đành không có, nhưng tất cả những tiền khiên tật trong Kinh dạy rằng:

“Bhagavato sabbam kāyakammaṃ ñāṇānuparivatti”: Tất cả các thân nghiệp của Thế Tôn đều ñāṇānuparivattam - đều thuận theo Trí Tuệ mà hành động

“Bhagavato sabbam vacikammaṃ ñāṇānuparivatti”: Tất cả khẩu nghiệp những gì phát biểu Thế Tôn đều tùy thuận Trí Tuệ.



“...sabbam manokammañ ñāṇānuparivatti”: Tất cả những tư duy của Thế Tôn đều thuận theo Trí Tuệ.

Và trong Kinh nói rất rõ, Chánh Tạng chứ không phải Chú Giải, dạy rằng Đức Thế Tôn thường xuyên sống với hai cái Tư Niệm này. Khi mà Ngài cầm một món đồ Ngài để xuống, Ngài bước đi, thì luôn luôn sống với hai cái Tư Niệm sau đây:

Một, ***Mong rằng không có một chúng sinh nào bị tổn thương với cái hành động, với cái động tác này của ta.*** Có hiểu không? Khi mà Ngài từ ở trên giường Ngài bước xuống thì trong tâm của Ngài là mong rằng đừng có một chúng sanh nào bị tổn thương bởi bước chân này của ta. Khi Ngài cầm cái gáo nước lên thì Ngài vẫn suy nghĩ rằng đừng có chúng sinh nào bị tổn thương vì cái động tác cầm cái gáo này của ta. Mình có làm được vậy không? Niệm suốt ngày, niệm mòn mủ, mà cái việc đó của Phật mình không chịu học và cũng không chịu làm. Làm cái gì cũng mong rằng cái động tác này, cái thao tác này, cái việc làm này, cái hành động này, biểu cử này, của ta không làm tổn thương một ai hết. Đức Phật. Đại Bi. Đại Trí. Nhớ cái đó. Rồi.

Như vậy thì bài "Con xin kính lễ Thế Tôn" thì mình phải hiểu ngầm là "Bậc đã thành tựu tất cả các hạnh lành". "Arahato" là lìa bỏ tất cả những điều xấu, dầu vô tình hay cố ý. Xong chưa?

### ● **Sammāsambuddhassa**

"Sammāsambuddhassa" nghĩa này mới ghê nè. "Bhagavato" người đã thành tựu tất cả các điều tốt lành. "Arahato" là người đã lìa bỏ tất cả những cái điều ác xấu. "Sammāsambuddhassa" – Hiểu biết tất cả cái gì thuộc thiện ác và con đường lìa bỏ thiện ác.

Ở đây chắc bà con nghe cái này bà con hơi thấy làm lạ. Hiểu biết tất cả về thiện và ác là hiểu rồi. Biết tất cả cái gì gọi là ác, và cái ác nó dẫn về đâu cái đó là hiểu rồi. Hiểu tất cả những điều thiện, cái thiện này tu sao, tu ở mức độ nào thì về đâu, đạt tới quả vị gì – Ngài biết. Nhưng mà tại sao có cái điều thứ ba? *Biết rõ con đường chấm dứt tất cả thiện ác.* Đó là con đường chứng thánh. Vì sao vậy? Vì tất cả phiền não là con đường dẫn đến sa đọa, tất cả công đức là con đường dẫn đến các cõi lành, mà cõi lành hay cõi đọa nói một cách rất ráo thì đều là sinh tử. Cõi đọa và cõi lành đều nằm chung trong một căn nhà đang cháy. Nhà đang cháy thì mình chun xuống sàn hay là mình chun vô trong nhà tắm, hay là mình leo lên nóc giống nhau. Bữa nào nhà cháy leo lên sân thượng thì biết, ở trên thì nó hơi lâu hơn chút. Có nhiều người tội nghiệp lắm, nhà cháy leo vô bồn, cho nên khi mà lòi cái xác ra đó, có xác thì bị chiên, có xác thì bị hấp, có xác thì bị luộc, thì dầu chết chiên hay là chết hấp hay là chết luộc cũng đều là chết. Một bệnh nhân ung thư kỳ cuối, dù có trồng bao nhiêu hoa, mặc bao nhiêu áo đẹp, thì cũng là ung thư kỳ cuối. Một người tử tù sắp đi trả án, dù có ăn mặc

thế nào thì cũng là người sắp lìa bỏ cuộc đời. Chúng ta có mặt trong cuộc đời này, dù ở cõi lành hay là cõi khổ, miễn có mặt là phải có lúc chết. Mà đã chết rồi thì đi về đâu trời biết. Vì sao vậy? Vì khi mình còn sống một ngày như vậy cái đầu mình toàn là rác không. Trong một ngày cái đầu mình chứa cái gì nhiều nhất, thì mình chết mình đi về cái chỗ đó. Sống như cái con gì thì chết về sống chung với con đó.

Trong bài giảng sáng nay ở chùa Kỳ Viên tôi có nói đến vụ này.

Có những người mang thân người mà sống như súc sinh, có nghĩa là cả ngày chỉ biết tích cóp và sống quây quần với bầy đàn. (Muốn nghe lát nữa nghe lại đừng mở giờ nghe riêng, "hiếm"). Có người mang thân người mà sống như súc sanh là vậy đó. Tích cóp tiền bạc, nhà cửa, rồi bầy đàn. Là sao? Chỉ biết vợ chồng, con cái của tôi, ngoài ra là không đáng kể. Y như mấy con này, con kia, nó chỉ biết lo tích lũy thức ăn và bầy đàn của nó thôi. Ngoài ra nó không biết cái gì nữa hết. Thì con người mà sống như vậy được gọi là "*Thân người mà Tâm thú*".

Hạng thứ hai, là "*Thân người mà Tâm A Tu La*". Có nghĩa là mang thân người, có tên, có họ, con người. Có Cha, có Mẹ là con người. Nhưng mà suốt một ngày chỉ biết hờn giận, ty hiềm, ghen ghét, đố kỵ, bất mãn người này vật kia, sự nọ, cả ngày sân si, nóng nảy, thì cái đó được gọi là "Người mà sống như A Tu La".

Hạng thứ ba, "*Người mà sống như ở địa ngục*". Có nghĩa là có những người suốt ngày là chỉ biết khổ ở trong đói, trong nghèo, trong bệnh, cái đầu chỉ biết khổ thôi, không biết cái gì ngoài ra. Hạng này nhiều. Chúng ta có thể bệnh, có thể nghèo, nhưng đừng có để cái bệnh, cái nghèo, nó ám mình. Đừng có để cái khó nó bó cái khôn, mà hãy để cái khó nó lộ cái khôn. Nhiều khi khổ quá nó khờ. Có. Khổ nó khờ. Tui nè. (Khát nước, cảm ơn Thầy, nó nóng muốn chết luôn, chùa gì mà nóng, chai này của ai? Người ta nói với tôi về đây cái nào mà bào chế sẵn không rõ địa chỉ đừng uống, coi chừng vãng sanh sớm. Thương thì ít, ghét thì nhiều. Thạch Sanh thì ít mà Lý Thông thì nhiều. Ghê. Ngày chắc nước rửa nồi cơm khét hay sao nó có cái mùi gạo rang. Gạo lứt hả? Buồn ngủ lắm. Giỡn nó bớt ngủ, tui nhìn cái mặt quý vị tôi buồn ngủ, kỳ, mấy vị không có biết, có ba chuyện các vị không biết, một là tôi không có vui, nhưng mà nhiều khi tôi leo lên đây tôi ngồi cái mặt tôi nó vui. Bởi cho nên nói theo Sạc Lô: "Người mà hay cười là khóc thầm", "Tôi thích đi trong mưa vì sợ người ta thấy rằng tôi khóc". Tôi nói cái gì tôi quên mất rồi? Cái gì? Rồi. Đúng. Như vậy là quý vị có trí nhớ vậy chắc không đến nỗi tệ đâu. Thử thôi). Sống như A Tu La là suốt ngày cứ bất mãn, hờn giận, rồi kiếm chuyện chọt đầu này, chọt đầu kia, rồi nhiều chuyện, có nhiều người mình nói chuyện hồi, mình lỡ mình nói, mình nói đừng có nói ai, họ hứa con không nói ai, hỏi mới nói. Nhiều người có nghiệp kỳ lắm. Nói ra chọt cho người ta thù oán nhau. Có. Thì cái người đó được gọi là sống trong sân si và kích động sân si thì người đó được gọi là "Người sống như A Tu La".

Hạng tiếp theo là "*Người sống như Nga Quý*". Có nghĩa là sao? Suốt cuộc đời khao khát cái này, khao khát cái kia, không bao giờ thỏa mãn. Ban ngày cày như trâu, tối về le lười đếm từng đồng tiền, từng đồng, từng đồng, đấy. Đó là "*Sống như Nga Quý*".

Tiếp theo là "Người sống như Người". Có nghĩa là sao? Nửa thiện, nửa ác, lúc khổ, lúc sướng, lúc thiện, lúc ác, lúc sân si, lúc từ bi, lúc tham, lúc buông, thì cái hạng mà 50-50 này được gọi là "*Người sống như Người*". Tôi hy vọng ở đây chắc người sống như người nó nhiều, chứ không lẽ bốn hạng kia tẻ dũ vậy. Không có. Chắc người giống người.

Hạng thứ sáu là "*Người giống như Chư Thiên*". Là may mắn sanh ra trong môi trường tốt, để ra ngậm thìa vàng, để bọc điều, hiểu không? Được hưởng quả lành và cũng không có điều kiện để mà sân si, cho nên sống sung sướng trong nhung lụa và cái lòng thì rất là dễ thương. Có hạng người này. Có. Sướng quá rồi dễ dụ lắm, tại nhỏ lớn chưa có bị ai dụ, cho nên cũng không có biết dụ ai. Cho nên hạng này là "*Người mà giống như Chư Thiên*". Sống sướng không bị ai hại và cũng không hại ai, nhưng mà còn đam mê trong hưởng thụ thì gọi là "*Người giống như Chư Thiên*".

Thứ bảy là "*Người giống như Phạm Thiên*". Có nghĩa là sống không kể gì tới mình mà chỉ biết đem tình thương trải ra muôn loài. Có. Thí dụ như Thánh Gandi, cái chuyện hưởng thụ không có. Hoặc như bên Chúa có bà Teresa. Thì tôi không biết rành về hai vị đó, nhưng mà theo sử ghi thì hai người này *lấy buồn vui của cuộc đời làm lẽ sống*. Thì những người mà cả đời trải tim mình ra mà sống, chăm sóc miếng ăn, giấc ngủ, từng viên thuốc, từng cái áo, cho áo cho người ta thì người đó được gọi là "*Người mà sống như Phạm Thiên*". Nó khác Chư Thiên. Chư Thiên là người sống không hại ai cũng không bị ai hại, nhưng mà còn chìm ở trong hưởng thụ, thì cái hạng này được gọi là như Dục Thiên. Còn người giống Phạm Thiên là cả đời chỉ biết nghĩ tới người ta thôi.

Nhưng mà hạng cuối cùng là "*Người mà sống như Thánh Nhân*". Có nghĩa là sao? Hạng này kể cho vui chứ làm gì có. Cực hiếm. Niết Bàn sạch. Niết Bàn sạch sẽ rồi. Là cái hạng này biết rằng tất cả thiện ác, buồn vui, trên đời này đều là do duyên mà có, rồi cũng do duyên mà mất đi, vị đó biết rõ hễ còn có cái ác tâm thì phải bị đọa, thiện tâm thì sẽ được sanh về cõi lành. Nhưng mà về cõi lành sống hết tuổi thọ rớt về chỗ thấp nhất, sống bằng ác tâm chết về cõi khổ thì nó nằm sẵn rồi khỏi rớt nữa, chỉ gia hạn thời gian cư trú. Hiểu không? Đấy. Nhớ cái đó. Thì chính vì vậy cho nên Đức Phật Ngài ra đời Ngài dạy mình làm lành lánh dữ, rồi cái gì nữa? Ngày dạy cho mình bỏ luôn cả cái lành, cái dữ. Bởi vì chúng sinh có các hạng sau đây:

Một là chỉ biết chăm chú vào cái mà mình thích và ghét, chạy trốn cái ghét và đi tìm cái thích.

Hạng thứ hai khá hơn một chút, chỉ chăm bẵm một chuyện làm lành, lánh dữ, mà để chi? Mục đích giống như hạng thứ nhất. Hạng thứ nhất là trốn khổ tìm vui mà thiện ác bất chấp. Hạng thứ hai trốn khổ tìm vui mà chỉ làm toàn là điều lành, nhưng mà nó kẹt cái chỗ để mục đích là trốn khổ tìm vui.

Hạng thứ ba mới ghê, cũng làm lành lánh dữ nhưng để không còn thiện ác buồn vui, không có còn sinh tử nữa. Đấy. Thì như vậy chúng ta có tất cả là ba đường sống: *một là đường đọa, hai là đường siêu và ba là dứt tuyệt siêu đọa.*

Và Đức Thế Tôn là người như thế nào?

***"Bhagavato" – thành tựu tất cả các việc lành, các điều tốt lành, "Arahato"***

***dứt tuyệt các điều bất thiện, "Sammāsambuddhassa" – hiểu rất rõ tất cả cái gì thuộc về thiện ác và con đường chấm dứt thiện ác.***

Niệm Phật phải niệm như vậy đó. Bài đó kể từ hôm nay làm ơn, làm ơn đọc hiểu như vậy đó.

***Namo Tassa Bhagavato – Đệ tử xin kính lễ Thế Tôn là Bậc đã có tất cả các điều tốt lành.***

***"Arahato" là dứt tuyệt tất cả các điều bất thiện.***

***"Sammāsambuddhassa" là hiểu rõ, tin tưởng, triệt để tất cả cái gì thuộc về thiện ác và con đường giải thoát thiện ác.***

Nhớ cái đó. Niệm Phật phải niệm như vậy đó thì mới là có ý nghĩa. Và theo trong giáo lý A Tỳ Đàm có một khác biệt rất là lớn giữa người mà có học giáo lý và người không học giáo lý khi cùng bắt tay vào làm một công đức. Tôi ví dụ, như là mình nghèo mình có một gói mì, mình bỏ vô bát cho ông Sư, hay là mình cho một người ăn mày bên đường. Nếu mà mình không có học đạo thì mình cho vì thương, hết, hoặc tiện tay cho, hoặc là vì thương cho, và có nhiều khi cho mà muốn người ta thấy nữa. Có cái vụ đó nữa. Có. Có vụ cho muốn người ta thấy. Tôi làm ông Sư tôi biết có cái vụ đó. Nhiều Phật Tử vui lắm. Họ cúng một triệu mà công khai nó dễ hơn cúng mười ngàn mà kín đáo. Có biết cái đó không? Trong chánh điện không có ai nhét mười ngàn, còn cái thứ mà đông đông nó quỳ xuống nó banh hai tờ 500 nó đội trên đây, giống như nó đội sớ, nó tác bạch, nó cầu tùm lum tà la hết. Nó nào là chiến cuộc Israel, chiến cuộc của Nga Ukraine, cầu thế giới hòa bình, rồi tai qua nạn khỏi, rồi nào là tật bệnh, thiên tai, rồi nó quỳ tùm lum, rồi nó cứ đưa cái tiền nó ra. Thì cái đó cúng dường. Nghe cái này mới ghê nè. Banh cái tai ra nghe nè. Bồ thí mà cầu danh, bồ thí mà cầu người ta biết, đó là bồ thí bằng cái Tâm Hữu Hạn. Làm công đức bằng Tâm Hữu Hạn – Công Đức Hữu Hạn. Bồ thí không cầu danh, bồ thí không cầu lợi, đó

là làm công đức bằng Tâm Vô Lượng – Làm công đức bằng *Tâm Vô Lượng* đương nhiên là *Quả Báo Vô Lượng*. Góm như vậy. Góm như vậy đó. Còn làm phước mà bị trói buộc, bị gò bó, bị hạn cuộc, bị hạn chế, ở trong chuyện mà cầu danh, cầu lợi, bố thí mong người ta biết, hoặc là rộng một chút, bố thí mà mong được cái này, cái kia. Đó là Bố Thí Hữu Hạn. Bố thí mà với cái tâm dứt bỏ như thế này. *Một, bố thí là bởi vì nghĩ rằng tội nghiệp người này, với gói mì này họ sẽ sống tốt hơn, nhờ gói mì này họ không có làm chuyện ác, nhờ gói mì này họ sẽ làm việc thiện. Xong chưa? Rồi. Nếu mà bố thí cho Tăng Ni, Phật tử, Hành giả, thì nhờ cái gói mì này họ sẽ tu tập.* Đó. Bố thí phải bố thí như vậy đó.

Một là Bố thí *nghĩ tới người ta*.

Hai là Nghĩ tới mình [rằng] mình nhiều kiếp rồi có cái tật "nắm", bây giờ mình bố thí là mình "buông". Bố thí là **để Buông**.

Tôi kể hoài chuyện một ông tỷ phú cả đời không biết cho, nhớ chuyện đó không? Tới lúc ông bị chết đuối đó, rồi nhân viên cứu hộ tới, ông đang chơi với, nó nói nè, nè, nè đưa tay đây. Ông nghe chữ "đưa", ông không có đưa. Thì bà vợ kể bên mới nói [là] "cầm" – cầm, cầm đi anh, cầm đi anh. Ông nghe "cầm" cái ông cầm. Thì nhờ "cầm" vậy ông được cứu. Đấy. Cái thứ mà nó kẻo mà kẻo lên tới óc, thứ mà nó vắt chày ra nước. Mà mình đừng có cười. Mình là vô lượng kiếp mình y chang vậy đó. Tôi nhìn cái mặt các vị chắc cũng kẻo lắm cho nên bây giờ mới ngồi ở đây. Chứ cỡ Phạm Nhật Vượng còn khuya mới vô đây ngồi. Bà Trương Mỹ Lan đâu vô đây. Cho nên đừng có giỡn. Các vị có thấy tôi giỡn bao giờ chưa?

Cho nên công đức cũng bố thí một gói mì thôi, nhưng mà trong đó có trí tuệ nè, có từ tâm nè, có đạo nghiệp và thế nghiệp, có nghĩ đến mình và có nghĩ đến người, nhanh lắm. Bố thí trong chớp nhoáng, mà thành tựu chừng đó cái tư duy. Chừng đó cái khía cạnh tâm lý. Đời sau sanh ra giàu, đẹp, trẻ, khỏe. Còn làm phước mà không có Trí Tuệ thì cũng OK. Nhưng mà quên. Sẵn đây tôi nói luôn. Nhiều người hiểu lầm, họ nói bố thí mà như Sư nói vậy là bố thí mà tính toán, không phải tính toán, phải học giáo lý, khi mà mình cho những cái đó nó hiện ra. Chứ không phải là lúc đó ngồi, mình cứ nghe lời ông Sư, cái khoan, khoan, khoan ông đừng cầm gói mì, để tôi phải dợt từng câu ông Sư nói mới được: "Cho ông, cho tôi, kiếp này, kiếp sau, ông nhớ tu cho tôi có phước". No. No. Khi mà chẳng hạn như tôi bây giờ, tôi đưa cho các vị, tôi không có cần tôi mò như vậy. Tôi chỉ làm cái rẹt. Xong. Rẹt. Xong. Hiểu không? Hiểu hả? Mà làm sao được cái rẹt đó? Quen. Phải quen. Đúng không? Và tôi hỏi bà con? Có nhiều cái, có nhiều lúc, các vị có một loạt suy nghĩ mà trong tích tắc. Có không? Có. Thí dụ như các vị nhìn bà Má của mình đi. Nhìn bà Má biết đó là con gái của Ngoại, con dâu của Nội, vợ của Ba và Má của mình. Đúng không? Chứ lúc đó mà đâu mình ngồi, mình tính, con dâu của ông Nội, đúng rồi - con gái của ông Ngoại.

No. Đâu có cần. Vừa nhìn mặt Má là mình làm cái rẹt liền. Đây là dâu của Nội, mà con gái của Ngoại, mà chồng của Ba và Má của mình. Các vị làm tôi quên rồi đó. Hiểu không? Cho nên không có phải bố thí là ngồi tính ly chi, No. Phải học đạo và sống quen như vậy, sẽ có một ngày nó thành ra là phản xạ (reflect), cái reflect (phản xạ) giống như một người ăn kiêng quen mà có kiến thức ăn kiêng, khi đi ra chợ liếc ngang biết cái này là cholesterol, hiểu không? Liếc một cái biết này tiểu đường, liếc cái biết này sỏi thận, liếc cái biết này ăn được. Yeah. Từ ngày tôi bị sỏi thận tôi dòm tôi thấy đậu bắp là tự nhiên tôi thấy con dao mổ nằm ngang. Trái đậu bắp trong mắt của tôi [thì] nó là hình con dao mổ các vị biết không? Tôi nhìn mấy cái gì mà ngọt ngọt là tôi thấy nguyên cái chữ Metformin nó nằm ở trên đó - thuốc tiểu đường. Nhìn là thấy hiệu thuốc ở trên từng trái sầu riêng, thấy, thấy. Rồi mở múi sầu riêng ra là thấy cây kim thử máu nằm chần dần ở trong. Thấy bằng con mắt thứ ba của Dương Tiễn. Có hiểu không? Không có giỡn. Nghiêm túc lại. Học Đạo đã thành cái nền tâm thức rồi. Nhìn đâu cũng thấy Đạo. Người như vậy đó được gọi là người "Tự Cầu An" và "Tự Siêu Độ". Cái thứ mà nó ngáp ngáp không có Tăng Ni nó nhìn cái gì cũng thấy Phật Pháp phảng phất ở đó hết. Còn cái thứ bình thường mà trong đầu không có Phật tới lúc mà chết Tăng Ni một rùng về tụng trót quớt. Tin tôi đi. Hãy tin tôi.

Kể từ hôm nay tôi bắt biết bà con bao nhiêu tuổi, và hãy nhớ rằng kể từ đêm nay hãy tự siêu độ cho mình, hãy tự cầu an, cầu yên cho mình. Chứ đừng có để các nhà khoa học nước ngoài họ nói về mình cái này rất là kỳ, họ nói về người Việt Nam, họ nói giữa khi mà toàn cầu tìm hiểu Mặt trăng và Sao hỏa thì người Việt đã chinh phục được ba ngôi sao La Hầu, Kế Đô và Thái Bạch. Các vị nghĩ họ nói như vậy có nhục không? Quá nhục. Họ nói châm biếm. Rồi họ để cho mình thấy cái hình, một bên là nguyên giàn hỏa tiễn của NASA, một bên là nguyên một đám đội lá sớ trên đầu. Các vị nghĩ coi chịu nổi không? Khủng khiếp không? Cho nên mình là Phật Tử tự siêu độ cho mình, tự giải quyết ba cái La Hầu, Kế Đô bằng đời tu của mình. Và tôi cũng xin nhắc bà con một chuyện. Bà con nào nghi ngờ, nghĩ rằng tôi có ác ý, phủ nhận chuyện Cầu an - Cầu siêu là sai. Tôi trước Phật điện, trước Chư Tăng, tôi không có phủ nhận Cầu an - Cầu siêu mà tôi phải nói thế này. Người thường ngày trong đầu có Phật, khi hữu sự như gặp nạn hoặc bệnh hoạn, hoặc lúc cận tử, lâm chung, một lời Hộ Niệm ý nghĩa vô cùng. Nói nghe kịp không? Chứ tôi không có phủ nhận nha. Lời Phật giống như thuốc, thuốc chỉ có tác dụng ở người nào biết ăn kiêng và tình trạng sức khỏe cho phép tiếp nhận thuốc. Chứ tôi không phủ nhận giá trị của thuốc, làm sao tôi dám, đúng không? Nhưng tôi thấy bình thường bà con chỉ biết trác táng, hưởng thụ, hoang phí sức khỏe, mà lúc đụng chuyện lấy nửa viên Aspirin nhai, không được. Trong khi bị ung thư mà nhai nửa viên Aspirin là nghĩa lý gì? Thay vì lúc người ta đi xạ trị, hóa trị, bà con bẻ nửa viên Aspirin bà con uống có tác dụng gì

không? Không. Ung thư mà uống nửa viên Aspirin, nó giống như một đời không có tu, mà đừng quên nhờ ông Thầy ống tụng là tụng cái gì? Nửa viên Aspirin, chỉ có nửa viên thôi. Tôi không có hù. Đó là sự thật. Sẽ có một ngày bà con một mình nằm trong căn phòng bốn bức tường trắng, chỉ nghe tiếng giày, tiếng dép, của y tá. Tất cả người thân đều ở bên ngoài bệnh viện, lúc đó bà con sẽ nhớ đến tôi, nhớ ngày xưa ông có nói:

- Hãy tự siêu độ mình trong từng ngày, để có một ngày mình ra đi một mình, như là ngày xưa mình đã từng đến cuộc đời này một mình.
- Hãy sống như thế nào mà để khi ta chào đời mọi người đều cười, và khi ta ra đi mọi người đều khóc.
- Sống như thế nào càng sống lâu thành đồ cổ chứ không đồ cũ.
- Sống như thế nào để cái chết của mình là một sự mất mát chứ không phải chỉ một sự vắng mặt.
- Sống như thế nào để cho lúc mình còn sống nó là sự đóng góp chứ không phải chỉ là sự góp mặt. Hiểu không? Góp mặt và đóng góp khác nhau. Mất mát và vắng mặt khác nhau. Hiểu không? Đồ cổ và đồ cũ khác nhau. Phải từng ngày, từng ngày, tự làm tăng giá trị mình, không phải là mình tu để đi tìm giá trị. No. Nghe cái này mới hay nè.

Bậc Thánh coi lời khen chê không ra gì, nhưng không làm gì để bị chúng chê, chỉ làm toàn cái điều để cho người ta khen. Hiểu không? Nhưng mà trước khen chê lòng lạnh ngắt, đó là thánh nhân, một chuyện.

Chuyện thứ hai, tThánh nhân khi gặp quả báo ứng khổ đau, Thánh nhân lòng yên tĩnh. Thánh nhân không sợ Quả khổ, nhưng mà tránh Nhân khổ. Còn mình thì sao? Sợ Nhân khổ mà tạo toàn là Nhân khổ không. Mê Quả lành mà lười gieo Nhân lành. Có không? Hiểu không? Bán bánh mì mà khoái ăn bánh bao, chuyện đó không được. Bánh bao Cả Cần mới ghê chứ. Cho nên, nhớ mình nghĩ coi mình sống có nghịch lý không? Sáng nay ở chùa Kỳ Viên tôi có nói một chuyện, chiều nay tôi muốn nhắc lại.

Đó là đi vào chùa nhớ dùm hai chữ "Ngược" – "Xuôi". Trong cái thấy luôn luôn thấy "Xuôi", và trong cách sống luôn luôn sống "Ngược". Thấy "Xuôi" là sao? Đời nó ra làm sao thấy y chang như vậy. Nó là khổ phải thấy nó là khổ - Nó là vô thường - Nó là bất trắc. Phải thấy nó là khổ, thấy nó là vô thường, thấy nó là bất trắc. Đó là thấy "Xuôi". Mà sống "Ngược" là sao? Sống ngược là cái bản năng của mình, sống ngược là cái thú tính của mình, sống ngược là cái lối mòn mà thiên hạ đã đi từng bữa, từng bữa. Sống phải có cái gan đi ngược lại lối mòn mà thiên hạ sống. Lối mòn của thiên

hạ là cái gì? "Bòn Bòn". các vị đi chùa các vị có nghe đánh trống Bát Nhã không? "Bòn, Bòn từng đồng, từng đồng". Thì thói quen của mình là mình "Bòn" bây giờ mình "Buông". Đấy. Đánh chuông mà nghe chữ "Buông" nghe nó hay hơn nghe chữ "Bòn". Đấy. "Bon Chen, Bon Chen", nó không có nghe là "Buông Buông". Đấy. Rồi một chuyện nữa đó là sống ngược đời có nghĩa là đi ngược lại cái bản năng của bản năng bất thiện. Đi ngược lại dẫu mòn muôn thuở, đi ngược lại con đường của phàm phu, đi ngược lại con đường sinh tử. Đó gọi là "Sống ngược". Nói như vậy chứ không phải dễ. Ở đây các vị biết trên đời này có cái gì mà sướng không? Mới hồi sáng này nè, tôi có nói tôi thích nhất là cà nướng, bắp nướng, chuối nướng, mía nướng, và ngũ nướng. Bây giờ mình phải có cái gan không nướng nữa. Thấy nó vàng vàng bật dậy. Được không? Muốn sáng ngời Thiền là mình đừng có ngồi mà cứ trở qua, trở lại, cái thứ đó là nó khét, mà tôi thấy nhiều người khét rồi. Có. Về Kālāma tôi thấy nhiều đồng chí đại tá của mình là đánh chuông, bễ chuông, mà nó nó vẫn nướng đều, nướng đều, nướng đều, khó. Cái đó là lối mòn. Sống như vậy là sống lối mòn. Nói, làm và tư duy hạn chế là lối mòn, mà tôi biết, để tôi nói các vị nghe chuyện này vui lắm. Buổi đầu chuyện tu hành, chuyện tu thân nó khó lắm. Nghe cho kỹ chỗ này. Buổi đầu cái việc lành, việc thiện, việc tu hành, nó khó lắm. Làm nó giống như mình phải ráng. Nhưng có một ngày, có một ngày nào đó, tùy người mà lâu mau, sẽ có một ngày nó trở thành niềm vui, và có một ngày nó trở thành quyền lợi. Tôi ví dụ nha. Có người [được] Bác sĩ kê mỗi sáng uống nước lọc, mỗi ngày uống 2 lít, ngán lắm, mà vì sợ sỏi thận thì ráng uống, nhưng mà họ uống đến một ngày nào đó họ quen, đi đâu không có nước họ chịu không được. Có biết không? Có những người mà sáng nào cũng tập thể dục họ quen, thì buổi sáng mà không có quơ quơ [thì] họ chịu không được. Ngay cả trong phi trường tôi thấy họ cũng kiếm chỗ nào vắng vắng họ quơ, mà tôi đi máy bay mà mấy chuyến nó kêu là Red-eye flight. Red-eye flight tức là mấy chuyến bay mà đỏ mắt ấy. Thì tôi thấy ban đêm người ta ngủ hết, có rất nhiều hành khách ra cái chỗ mà toilet đứng quơ tới, quơ lui, mình nhìn cách quơ là biết tên này ở dưới đất là đến giờ nó đang quơ. Còn mấy cái tên mà nó thăng như thế này là biết nó đang nướng. Nó đang bán bắp nướng, đang bán chuối nướng ở dưới đất, nó lên máy bay nó nướng tiếp. Nó nướng tiếp. Nó đang sống theo lối mòn. Còn người mà có gan nó đi ngược lại bản năng, nó ngược lại thói quen xấu, sống đẹp lắm. Đúng giờ là uống nước lọc. Đúng giờ là quơ quơ, và nó chấp nhận hy sinh quyền lợi bản thân, miễn là người khác được vui. Khi mà mình hy sinh bản thân vì người khác đó là đang đi ngược lại lối mòn. Cứ mỗi lần mình hành thiện mình cứ nhớ văng vẳng bên tai, ông Sư ổng nói hành thiện là sống ngược, tránh ác là sống ngược, không đi theo thói quen cũ là sống ngược. Sống là phải "Ngược", mà nhìn là phải "Xuôi". Nó sao thấy nó như vậy. Rất là khó. Rất là khó nhưng mà lâu ngày nó thành quyền lợi. Tôi nói không biết là bao nhiêu lần. Đề mục "Thiền Hơi Thở" không có quen. Vào chùa nghe dạy cái cách mà hít vào, thở ra, thì nhiều khi mình không có quen. Mình thấy một lần ngồi



Thiền rất là khó. Có người ngồi coi phim Đại Hàn 10 tiếng không mỏi. Nghe Pháp 2 tiếng mỏi. Ngồi Thiền 15 phút mỏi. Có. Phim Đại Hàn 10 tiếng không mỏi là tại sao? Là vì họ đang đi theo lối mòn: "Tùng thiện như đặng, Tùng ác như băng" - "Làm thiện khó như leo núi mà làm ác dễ như trượt tuyết". Mình sống theo thói quen, bây giờ mình phải ngược dòng, và Tây nó có câu rất là hay, chỉ có con cá còn sống nó mới có khả năng đi ngược dòng, con khô, con mắm, toàn là xuôi dòng. Có không ta? Thứ hai, con khô, con mắm, không trụ được với mặt nước, sớm muộn cũng rã, muốn trụ được mặt nước chỉ có con cá còn sống. Tôi hy vọng trước mặt tôi không phải là một lấu mắm kho. OK. Thích nghe người ta khen - Lối mòn. Nhấn mặt đau lòng khi người ta chửi - Lối mòn. Nghe người ta vỗ tay, mà mình không biết tại sao vỗ, vẫn vỗ theo là vỗ theo - Lối mòn. Nghe người ta chửi ông Sư Toại Khanh, không biết gì cũng chửi theo - Chửi theo lối mòn. Yeah. Phải tin cái đó lối mòn. Mình không phải là con mắm. Mình không phải là con khô. Mình là con cá còn sống. Mình là con cá lặn, con cá viên, con cá kình, con cá diếc, mình là cá nhà táng, mình là con cá mập, con cá heo. *Mình phải có sức sống mãnh liệt. Mình phải có một định hướng riêng rất mực độc lập.* Chỉ có con cá còn sống nó mới vượt thác, vượt ghềnh, lội ngược nước, và trụ được với nước nhiều năm, nhiều tháng, qua bao nhiêu mùa nắng mưa, sương gió. Còn cái thứ mắm khô xài không được. Nhớ cái đó.

Và người Âu Mỹ có hai câu tôi nghĩ rất là hợp, đúng chỗ, rất là hợp chỗ cho điều mà tôi đang nói: "Con ruồi không đậu nổi nước sôi". Nồi nước sôi [thì] ruồi nó bu không được [vì] nóng quá. "Rêu không bám được trên hòn đá lặn". Nghe kịp không? Nồi nước sôi không có ruồi nào bu được, và hòn đá lặn hoài thì rêu nó bám không được. Khi mình có một sức sống năng động thì mấy cái tào lao nó không có bám mình được. Khi mình sống theo thói quen, sống theo lối mòn thì mình sẽ bị lên rêu, sẽ bị ruồi bu. Phải liên tục hoạt động. Và có một câu tôi nói hoài. Đó là một câu nói của người Châu Phi: "Mỗi sáng con sư tử nó chạy để kiếm mồi, và mỗi sáng con nai nó chạy để không bị làm mồi cho sư tử". Có thấy khác nhau không? Một đừa chạy để tìm mồi và một đừa chạy để không bị làm mồi. Cuộc sống này chúng ta phải hoạt động không ngừng, một đừa chạy đi tìm miếng ăn và một đừa chạy đi tìm sinh mệnh. Chúng ta, cuộc sống đó là một hành trình đổ mồ hôi, sôi nước mắt. Chúng ta không trôi tới [thì] lập tức chúng ta sẽ bị tuột lại hoặc chìm xuống. Hãy tin tôi đi. Từ sức khỏe cho đến tâm linh, tinh thần.

Trong Phật Pháp cũng vậy. Tôi mong bà con đến với Phật Pháp không chỉ đơn giản là chuyện vui buồn nhất thời, rủ rờ nhất thời, mà làm ơn nhớ rằng, chúng ta có bao nhiêu vấn đề cần được giải quyết. Cứ bày ra trên giấy đi. Giấy đây là trong lòng mình. Mỗi lần nghe một thời Pháp mình coi bài giảng đó giúp cho mình được cái gì? Mỗi ngày xem một trang Kinh, coi trang Kinh đó giúp được cho bao nhiêu vấn đề của mình. Chứ không phải đi đến chùa theo lối quen, đi theo lối mòn, cứ Má đi, Ngoại đi

thì Má đi, Má đi thì con đi, con đi cháu đi, cái đó là một kiểu đạo Phật rất là lối mòn. Mà tôi nghĩ nếu Phật Giáo Việt Nam tiếp tục vận hành trên đường kiểu mà lối mòn thì tôi e rằng có một ngày Phật Tử không còn nữa, hoặc toàn là những người Phật Tử cuồng tín và mù quáng. Hồi Giáo có một câu rất là đau mà đúng: "Thật sỉ nhục thay khi ta được tung hô bởi một đám không có cái này". Hiểu không? Nó vỗ tay rần rần mà nó không có cái này. Hiểu không? Vỗ tay rần rần mà nó không có cái này. Đấy. Như có một ca sĩ kể lại câu chuyện rất là buồn, khi đi hát ở miền quê, thì sân khấu đại khái lắm, hát xong thì chạy xuống người ta xin chữ ký tùm lum hết, người ta nói: "Trời ơi đó giờ em nghe nói Đàm Vĩnh Hưng bữa nay mới gặp anh". Anh nói: "Anh không phải". Nó xụi lơ cầm cuốn sổ đi luôn. Các vị hiểu không? Cái đó là cái kiểu mà đi nghe hát không phải nghe hát mà đi nghe người. Có hiểu không? Đi nghe người, đi vào đạo cũng vậy, mình đi vào chùa không phải vì đó là chùa A, chùa B, không phải là Trụ Trì A, Trụ Trì B, mà mình đi vào chùa là mình đi tìm Phật, mình đi tìm Pháp, mình đi tìm Tăng. Nghe kịp không? Nghe cái này. Tất cả những người chúng ta gặp đầu mình thích hay mình ghét, quen hay là lạ. Nếu họ là người có cái để ta nghe thì ta nghe. Nếu họ có cái để mình nhìn thì mình nhìn. Có nhiều vị Tăng nói không có hay, nhưng mà nhìn họ ăn, họ uống, họ đi, mình nhìn được. Có nhiều vị Tăng tôi là ông Sư mà tôi phải nhìn nhận có nhiều vị Tăng không có nói, không có ngôn giáo, mà họ có thân giáo rất đẹp. Ánh mắt của họ, nhìn cái mình biết hồi đó ánh mắt này giống Phật, mặc dù chỉ có một phần của Phật thôi. Một phần, nhưng mà Phật thì chắc cỡ này trở lên, mà nhân lên nhiều triệu lần. Hiểu không? Cách đi đứng, cách khoan thai, từ tốn, thì mình cứ nghĩ Phật giống vậy mà nhân lên nhiều lần. Những vị đó họ không nói hay, họ không có gì để mình nghe, nhưng mà họ có cái để cho mình nhìn. Có nhiều vị họ không có cái gì để cho mình nhìn, nhưng mà họ có cái để cho mình nghe. Yeah. Trên đời này không có ai để mình ghét hết. Trên đời này chỉ có hai hạng thôi: người xấu là người đáng thương và người tốt là người dễ thương. Mà đó là sự thật ở trong đạo Phật mình đấy. Cái đó không phải là tôi nói, tôi đang ru ngủ, tuyên truyền, nhồi sọ. No, No. Đó là sự thật. Nếu mà trong đầu của mình chỉ có "đáng thương" và "dễ thương" thì đời sống này nó dễ sống ghê lắm.

Kể từ hôm nay, mỗi lần đọc bài "Namo Tassa", làm ơn nhớ giùm mấy cái dặn dò này của tôi. Khi mình nghe bài giảng này rồi mình đọc bài đó thấy nó sâu lắm. Thí dụ như là "Chiều chiều chim vịt kêu chiều, trông về quê Mẹ chín chiều ruột đau" hoặc là "Khó đi Mẹ dắt con đi, con đi trường học, Mẹ đi trường đời", nếu mà mình không biết gì thì về Mẹ mình nghe mấy cái đó mình không có thấm. Nhưng mà phải có biết về Mẹ, một câu hò, một câu hát ru em, nó vào tới óc tới tim, các vị có biết không? Chúng tôi là người xa xứ gần 30 năm, chúng tôi đặt rất là nhiều báo online và báo giấy ở bên ngoài, tôi kể hoài cái chuyện này khi tôi về Việt Nam. Có rất nhiều người Việt Nam, chuyện có thật, buổi chiều chạng vạng trên phố, đang đi thể này thấy có

một dáng người thấp bé đang trước chạy theo: “Cô ơi cô”, “Anh ơi anh”, “Việt Nam hả? Việt Nam hả?”. Trong khi bên đây mình về mình gặp Việt Nam, mình ớn muốn chết. Khi xa xứ, khi mà cái tình tự dân tộc trong lòng mình nó ở một cao trào nào đó thương quê ghê lắm. Có một lần đó tôi đi vào cái tiệm Philippine, tôi kiếm một ít thứ cần dùng, tôi ngó xuống cái thùng mà người ta bỏ đồ, tôi thấy có một tờ báo tiếng Việt trông, không biết bằng cách nào mà nó chạy vô thùng đó, báo Nhân Dân hay là báo Công An gì đó, thương lắm, thương lắm. Thì đối với Phật cũng vậy. Làm sao mà Phật trong lòng mình thiêng liêng như vậy. Đây cái tính gọi nhớ như vậy. Đây cái tính nhắc nhớ như vậy. Một trang Kinh thôi, một gốc nhang, một gốc nến thôi, nhớ Phật tha thiết. Buồn nhớ Phật, vui nhớ Phật, giận hờn ai, thương nhớ tương tư ai cũng nhớ Phật trước rồi mới nhớ người kia sau.

*Con quỳ lại Phật ba đời,  
Xin trước quên người sau mới quên thân.*

Chuyện đầu tiên phải quên mình trước cái đã. Nếu thường xuyên tu tập như vậy, trước cái chết, trước tai nạn, vũng bưng hơn, khi tôi bay trên trời mỗi lần nó bay mà nó bị triệt nâng, nó bị turbulence, thì tôi mới thấm thía cái câu: "*Thường xuyên coi nặng mình, trước tai nạn hiểm nguy, lòng thường xuyên sợ hãi*". Nếu lòng thường xuyên chỉ có Phật và chỉ có muôn loài chúng sinh, thì trước những tình huống này mình bót run. Cách đây mới có hai hôm thôi, một chiếc Singapore Airlines nó bay từ Anh mà nó bay về Sing. Nó bay ngang biển Andaman, nó bị turbulence, từ độ cao 11km mà nó rớt xuống 9 ngàn, tức là có hai cây số mà rất bất ngờ, mà trong đó rất là nhiều hành khách không có thắt dây, thì bị thương tích, mà đặc biệt có một người bị nặng, nó nện một phát văng sanh ngay trên máy bay. Nhớ cái đó. Thì mình không biết chuyện đời nó ra làm sao. Tôi nhớ ông Barnes. Có một lần đó ổng đi máy bay, ổng ngồi trên máy bay, ổng ngồi chung với một hành khách, mà ông đó lần đầu tiên lên máy bay, mặt tái mét vậy nè. Máy bay nó sắp lên mà ổng cứ run quá run, ổng cứ lau trán thế này, cứ lau, lau. Ông Barnes hỏi: "Ông có bị gì không?" - "Are you OK?". Ông nói: "Lần đầu tiên đi run quá." Ông hỏi: "Run cái gì?" Ông nói: "Sợ rớt". "Không có đâu, sợ rớt là rớt, sợ không rớt là không rớt, tôi đã từng thấy ông kia đi xe hơi mà bị máy bay rớt trúng chết kìa". Ông này nghe, lại xỉu. Ông trấn an ông này mà ổng trấn an kiểu đó đó. Ông nói: "Số chết máy bay là ở đâu cũng chết hết, tôi từng thấy người ta đi xe hơi, mà máy bay nó cắm trúng, chết luôn". Cho nên là khi sống quên mình, đó là một kinh nghiệm rất là quan trọng. Khi anh quên mình, quên ở đây không phải là phóng dật, mà quên đây là không coi trọng mình, thì lúc bấy giờ anh là một cọng rơm, một tờ giấy, mà đã là rơm, tờ giấy, thì ở trên lầu cao rớt xuống nó không bị tổn thương. Còn khi anh coi anh là một cái chén, một cái tô, một cái máy điện thoại, một món đồ giá trị đắt tiền, thì anh rất dễ bị tổn thương. Tin tôi đi. Cái này tôi nói xong mình kết bài giảng nè.

- Khi ta bé nhỏ như một sợi tóc, thì khả năng ta bị người khác nhắm trúng rất khó. Đúng không? Có hiểu không? Khi ta nhỏ bé như một sợi tóc, ta thấy mình bé mọn như một sợi tóc, như một cây kim, thì khả năng bị tổn thương nó rất ít.

- Khi ta thấy ta là một tượng đài quan trọng, thì khả năng bị tổn thương cực lớn. Mà mình thì rất là mâu thuẫn. Khoái làm tượng đài cho thiên hạ chiêm ngắm, ngưỡng mộ và ganh tỵ. Có không? Có. Nhưng khi mình muốn trưng "cái tôi" mình lên cho to đùng, thì đừng có trách tại sao mình dễ bị tổn thương. Hiểu không? Có hiểu không? Hiểu cho tôi mừng. Khi mình thấy mình quá quan trọng thì "cái tôi" của mình nó to như là cái lu vậy đó. Mà khi nó là cái lu thì sao? Nó dễ bị nhắm. Hãy teo tóp lại. "Cái tôi" càng nhỏ thì khả năng an lạc rất lớn. Và sẽ có một ngày quý vị thấy việc này quan trọng nè. Sự ngưỡng mộ, sự yêu thương của thiên hạ không quan trọng, cái quan trọng chính là mình an lạc và thanh tịnh, giải thoát. An Lạc - Thanh tịnh - Giải thoát. Cái đó mới đã. Chứ còn sự ngưỡng mộ của thiên hạ đó, nếu mà các vị không tin, tôi nói nó không đáng, mà quý vị không có tin thì tôi bày cái này tin nè. Đi lên máy bay nhìn xuống nguyên Quận Một nó như dề cơm cháy vậy đó. Nguyên dề cơm cháy. Hiểu không? Lúc nhúc, lúc nhúc. Mà mình làm chủ một trong những cái chấm đen nhỏ xíu đó là phải tốn bạc triệu đô la. Hiểu không? Mà khi mình chun trong cái đám lúc nhúc đó mình không có thấy là mình lúc nhúc, mình tưởng mình quan trọng. Mình ở trong cái tòa nhà Vinhomes hả? Mình thấy mình quan trọng. Nhưng mà thật ra trên máy bay nhìn xuống mình có chút xíu. Và các vị biết cái này mới ghê. Một thành phố to đùng trên mặt đất chỉ còn là một dề cơm cháy ở bên ngoài khí quyển. Và cả hành tinh này trong vũ trụ nó nhỏ hơn là một hạt cát sa mạc. Tại sao vậy? Tôi nói một cách rất là khoa học. Vì khoa học cho mình biết hạt cát có trọng lượng, có không ta? Có. Và sa mạc. Diện tích sa mạc mình tính bằng con số được không? Hả? Sao lắc đầu? Diện tích của sa mạc, ví dụ như sa mạc Sahara nó là 9 triệu km<sup>2</sup>, sa mạc Gobi là 3 triệu km<sup>2</sup>. Người ta tính được chứ. Nhưng rồi hột cát, người ta tính được trọng lượng của nó chứ. Nghĩa là số gập số, tử và mẫu là hai con số, nhưng những thông số về trái đất này nó là hữu hạn đúng không? Trọng lượng, đường kính, diện tích, chu vi, của trái đất này mình đưa ra con số được, nhưng mà vũ trụ mình có đưa ra con số được không? Cách đây mấy năm, người ta đưa ra một con số giả định thôi, chỗ rộng nhất trong Galaxy của mình. Galaxy là Thái Dương Hệ đó. Cái chỗ rộng nhất của nó là 300 triệu năm ánh sáng, mà ánh sáng một giây nó đi 300 ngàn cây số. 1 giây 300 ngàn, 1 phút là 60 giây, 1 tiếng là 60 phút, 1 năm là 365 ngày. Như vậy ánh sáng đi được bao xa? Xa chứ hả? Mà 300 triệu năm như vậy. Xa lắm. Nó bằng bề ngang của vũ trụ này. Mà Kinh nói nó có vô lượng vũ trụ như vậy. Cho nên trái đất mình nó nhỏ hơn hột cát trong sa mạc là một cách nói rất là toán. OK Tôi nói các vị nghe lung tung hết, chuyện đời, chuyện đạo, chốt lại chỉ nhắc nhở xin gửi bà con

một chuyện thôi. Đó là chúng ta là Phật tử hay không phải Phật tử, chỉ nhớ giùm mấy điều:


Sự hiện hữu này, sự có mặt của mình trên cuộc đời dầu ngọt hay là đắng, cuối cùng nó đi về đâu? Chúng ta không cần biết mình ở đâu mình tới đây. Mình chỉ biết rằng ngay bây giờ, tắt thở rồi mình đi về đâu? Hãy ra ngoài nghĩa trang mà hỏi? Hãy vô phòng cốt mà hỏi? Coi có nghe tiếng trả lời nào không. Đi về đâu? Và nếu mọi người giàu nghèo chết rồi đều vào chung một cái hố giống nhau, một cái hũ giống nhau, thì bây giờ ta cần phải làm cái gì? Nghe cho kỹ. Tôi kể cả trường hợp các vị không tin kiếp sau, thì nhớ tôi câu này. Nếu có kiếp sau thì người sống thiện dĩ nhiên là OK. Nếu chết rồi là hết như cây cỏ, thì người sống thiện cũng ngon lành. Tối nghe tiếng còi hụ, Công An gõ cửa không run, đúng không? Thấy báo đăng bắt người này, nhất người kia, mình trơ trơ, tại vì không có em trong đó. Đúng không? Còn trong nhà mình chứa chừng nửa ký bột mì cũng run. Biết bột mì không? Có biết bột mì không? Trong nhà mà có nửa kg bột mì là khởi ngữ, dựa cột. Không. Giờ hết cột rồi, bây giờ là nằm chích thuốc bổ. Cho nên chỉ nhớ chừng đó thôi. Không biết chết rồi hết hay còn, nhưng nếu chết rồi còn nữa, thì đũa nào sống lành chắc ăn hơn. Nếu không có kiếp sau, thì tên nào sống dễ thương cũng sống OK hơn. Và cái này mới ghê. Không biết kiếp sau có hay không, mà tên nào sống thiện lúc nó chết nó đi ngọt lắm. Cái thứ sắp chết mà nó run, cái cảm giác nó dễ sợ lắm. Dễ sợ lắm. Tôi từng bị cấp cứu năm 96 ở Chợ Rẫy tôi biết. Nó kỳ lắm quý vị. Thở không được, mà không biết mình bị cái gì mà chỉ biết thở không được, mà bên tai chỉ nghe tiếng lao xao, lao xao, "Su... Su... Su biết ai đây không?", " Su... Su... Su biết ai đây không?" Cái này mới ghê. Đàm nó lên mình muốn khạc. Nó lên một nùi thế này, mình muốn khạc, thì cái người, ai biết ai đâu, mình đâu biết ai, chắc Chư Tăng, Phật tử, họ mới kéo, tôi nghe "lấy ống nhổ", "lấy ống nhổ", thì tôi mới chồm ra tôi nhổ. Các vị biết tôi thấy cái gì trong đó không? Bông gòn máu, một đồng ở trong. Có nghĩa là trước khi tôi vô là nó cấp cứu cái tên nào mà bị... đó đó... bị xe cộ, đánh lộn, đánh ghen gì đó, nó đã làm một đồng ở trong, mà lúc đó tôi dòm tôi đâu biết của ai? Vấn đề là không biết của ai? Tại vì lúc đó thở không được mà thần trí chỉ còn có 5% thôi, tức là chỉ hơn cái xác một chút thôi. Mình chồm ra mình nhìn một đồng cái này, thì có một cô Phật tử cổ biết, cổ rút khăn tay cổ phủ lên. Tôi nhớ tới bây giờ. Không biết tại sao ngộp, không biết mình đang bị cái gì, chỉ thấy máu là nó teo rồi. Nhớ cái đó. Và tôi không muốn bà con ra đi trong sự sợ hãi và tiếc nuối. Sợ là không biết mình đang bị cái gì? Và mình sẽ đi về đâu? Còn tiếc nuối là mình bỏ lại quá nhiều tài sản, quá nhiều ân tình, quá nhiều kỷ niệm. Tôi không muốn. Tôi muốn các vị nhớ có ba cái chết:


***Một là cái chết của người Liễu Đạo*** - Thanh thân ra đi, cái chết của Bạc Thánh.

***Hai là cái chết của người Hiếu Đạo*** - Là cái chết của người chán chường, thấy rằng nó cũ rồi, nó dơ, nó tanh tưởi, bất tịnh, bệnh hoạn, thôi "Buông" kiếm cái khác tốt hơn xài.

***Ba là cái chết của người Vô Đạo*** - Là cái chết của sợ hãi và tiếc nuối.

Thì các vị tùy, các vị muốn lựa cách nào lựa. Đêm nay tôi cho các vị về suy nghĩ. "Chết kiểu nào?".

 Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật.

 Kính mời nghe trực tiếp bài giảng tại đây:

[https://youtu.be/9S3pvUXUHHA?si=3iTXK9l1-DQchdu\\_](https://youtu.be/9S3pvUXUHHA?si=3iTXK9l1-DQchdu_)

-----

Chúng con xin Cúng dường Đức Thế Tôn, Pháp Bảo và Tăng Bảo bằng sự hành đạo. Con nguyện sự chia sẻ Giáo Pháp này là nhân duyên giúp cho hàng Phật tử chúng con và gia quyến thoát khỏi sự Khổ Thân, thoát khỏi sự Khổ Tâm, đoạn tận Phiền Não, tránh mọi sự cám dỗ hướng Tâm Đến Giác Ngộ, Giải Thoát Niết Bàn. 